

WIKIPEDIJA

Prosta enciklopedija

MZaplotnik Pogovor Nastavitve Spisek nadzorov Prispevki Odjava

Stran Pogovor Preberi Uredi Zgodovina Iskanje Pojdi na Iskanje

Slovinci in Wikipedia V torek, 7. maja 2013, ob 19.30 bo v Občinski knjižnici Jesenice (Trg Toneta Čufarja 4, Jesenice) dr. **Miran Hladnik** v sklopu projekta *Wikipedia gre med ljudi* izvedel delavnico o možnostih in priložnostih sodelovanja na slovenski Wikipediji. Več informacij je v predstavitvi dogodka. **Vabljeni vsi stari in novi znanci slovenske Wikipedije!**

Štanjel

Iz Wikipedije, proste enciklopedije

Štanjel je slikovito kraško naselje v Občini Komen. Je terasasto razporejeno proti vrhu 363 m visokega grča **Turn**. Značilnost naselja so ozke ulice s kamnitimi hišami, ki vsebujejo raznolike kamnoseške izdelke.

Vsebina [skrij]

- Zgodovina
- Znamenitosti
- Znameniti meščani
- Galerija
- Glej tudi
- Opombe in sklici
- Viri
- Zunanje povezave

Zgodovina

Zaradi prometno-geografske in strateške lege je bil Štanjel pomemben že od mlajše **železne dobe** dalje. Naselje je največji razcvet doživel v **romanski dobi**, ko se je širilo po gozdiču proti vrhu Turna navzgor. V 11-12. stoletju je bil grč na novo utrjen - še danes so vidni ostanki stolpa na vrhu Turna.

Veliko je **gotskih** sestavin, ki dokazujejo, da je naselje že takrat doseglo današnji obseg. Najstarejši ostanki gradu segajo v **srednji vek**, dokončno podoba pa so mu dali grofje **Cobenzli** ob koncu 17. stoletja. Zaradi nevarnosti **turških vpadov** so Štanjel konec 15. stoletja zavarovali z obzidjem.

Poseben pečat kraju je dal **Fabianijev tržaški prijatelj zdravnik dr. Enrico Ferrari**. Ferrari se je zaljubil v Štanjel. Govoril je dobro slovensko in vsako poletje tu preživel po več mesecev. V Štanjel je pa redno prihajal tudi vse druge proste dneve. Leta 1924 sta skupaj s Fabianijem pričela velikopotezno delo, ki je trajalo vse do leta 1942. V tem času sta pod obrambnim zidom naselja uredila obsežen **park**. Ferrari je imel zaposlenega stalnega oskrbnika. Pri gradnji parka pa je bilo občasno zaposlenih tudi po dvajset in več delavcev. Kamenje, ki so rabili pri gradnji, so vozili iz kamnotoma pri naselju **Tupečice**. Ferrari je v Štanjelu kupil sedem hiš in skoraj vsa prosta zemljišča okoli vasi vse do **Podesov** tako, da je v smeri proti **Gornji Branici** lahko hodil malone pol ure po svoji lastnini.

Znana je zgodba, da naj bi tik pred koncem vojne nemška vojska hotela porušiti **grad Štanjel**, kar naj bi z intervencijo preprečil arhitekt Maks Fabiani. Ta naj bi se skliceval na znanstvo s Hitlerjem, povejujoči častnik je poklical v Berlin in dobil odgovor, »naj staremu gnjavežu ustreže« (Kozinc, 1999). Zgodba je morda le legenda, saj je Fabianijevo znanstvo s Hitlerjem bilo verjetno le bežno, čeprav si je ta želel študirati arhitekturo.^[1] Opis dogodka ni zelo verjeten.

Znamenitosti

- Grad Štanjel**
- Ledenica ali Gledanica** – najvišja točka na vrhu hriba Turn, kjer so ostanki rimskega obrambnega stolpa
- Galerija Lojzeta Spacala** (v Gradu)
- Poznogotska cerkev sv. Danijela** z značilnim limonastim zvonikom iz leta 1609
- Stolp na vratih ali Kobdijljski stolp** z galerijo (drugi vhodni stolp v Štanjelu)
- Kraška hiša** je domnevno najstarejša stavba, t.i. »romanska« hiša, ki odraža arhitekturne značilnosti prvotnih kraških hiš, grajenih v času romanike in gotike. V pritličju je gospodarski del, v prvem nadstropju pa spaln in kuhinjski del. Na hiši so še ohranjeni kamniti žlebovi po katerih je pritekala deževnica v bližnji vaški vodnjak. V njej je etnološka razstava.
- Ferrarijev vrt** je park, ki ga je Maks Fabiani uredil za dr. Enrica Ferrarja in je kot najpomembnejša parkovna ureditev iz časa med obema vojnama uvrščen med spomenike državnega pomena in ima danes status krajinskega parka.
- Fabianijeva pot**, krožna pešpot med Štanjelom in Kobdijlem.
- Avstro-ogrsko vojaško pokopališče** v spodnjem delu vasi.

Znameniti meščani

- Maks Fabiani**, slovenski arhitekt in urbanist
- Jože Abram**, slovenski pisatelj in prevajalec

Galerija

Štanjelski grad in Cerkev sv. Danijela

Stolp na vratih

Golobnjak-uta v Ferrarijevem vrtu

Poznogotska Cerkev sv. Danijela

Grad Štanjel, Galerija Lojzeta Spacala

Stara kmečka hiša z lepo ohranjenimi kamnitimi žlebovi

Vaški vodnjak

Dimnik, biser kraške arhitekture

Glej tudi

- Železniška postaja Štanjel**

Opombe in sklici

- ↑ Brigitte Hamann, *Hitlers Wien*, žepna izdaja, München, Zürich, 1996, 282.

Viri

- Lep dan kliče, 150 izletov po Sloveniji (Željko Kozinc, 1999), ISBN 961618380

Zunanje povezave

- Štanjel, turistična predstavitev
- Fabianijeva pot od Štanjela do Kobdijla

Wikimedijna Zbirka ponuja več predstavnostnega gradiva o temi: **Štanjel**

 	Občina Komen	
		
Naselja	Administrativno središče: Komen <div>Brestovica pri Komnu · Brje pri Komnu · Coljava · Divči · Dolanci · Čehovini · Čipnje · Gabrovica pri Komnu · Gorjansko · Hruševica · Ivanji Grad · Klanec pri Komnu · Kobdijl · Kobjeglava · Koboli · Kodreli · Lisjaki · Lukovec · Mali Dol · Nadrožica · Preserje pri Komnu · Rublje · Sveto · Šibelji · Škofi · Štirbina · Štanjel · Tomačevica · Trebižani · Tupetče · Vale · Večkoli · Volčji Grad · Zagrajec</div>	
Znamenitosti	Ferrarijev vrt · Trstelj · Cerkev sv. Danijela	
Znane osebnosti	Maks Fabiani · Anton Mahnič	

Ta članek o ***naselju v Sloveniji*** je *škrbina*. Pomagaj Wikipediji in ga **razširi**.

Kategoriji (+*): Naselja Občine Komen (–) (±) (1) (†) | Štanjel (–) (±) (1) (†) | (†)

WIKIPEDIJI SORODNI PROJEKTI:

Wikipodatki
Zbirka
Wikivir
Wikinovice
Wikislovar
Wikiverza

Wikipotovanje
Wikiknjige
Wikimedia
Wikinavedek
Wikivrste
MediaWiki